

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З ОСНОВ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ

Розробник – Г. О. Дичковська

Тема 1. Філософія, її призначення, зміст і функції в суспільстві

1. Філософія як поняття і наука.
2. Специфіка предмету філософії.
3. Філософія як теоретична форма світогляду.
4. Різновиди і типи світогляду.
5. Основне питання філософії і проблема походження філософії.
6. Світоглядна функція філософії.

Тема 2. Онтологія

7. Провідні онтологічні проблеми.
8. Фундаментальність категорії буття.
9. Історичні інтерпретації буття.
10. Співвідношення буття та небуття.
11. Буття істинне та буття неістинне.
12. Метафізичні підходи до вивчення буття.
13. Матерія як філософська категорія.
14. Простір та час як форми існування матерії, їх історичні інтерпретації.
15. Категорії діалектики.
16. Діалектичний закон єдності і боротьби протилежностей.
17. Діалектичний закон взаємопереходу кількісних змін у якісні.
18. Діалектичний закон заперечення заперечення.
19. Поняття синергетичного дискурсу буття.

Тема 3. Гносеологія

20. Пізнання як центральна проблема гносеології.
21. Суб'єкт та об'єкт пізнання.
22. Свідомість як об'єкт гносеологічних досліджень та інструмент пізнання.
23. Онтологічний статус явищ свідомості та проблема ідеального у пізнанні.
24. Структура свідомості.
25. Види пізнання.
26. Особливості наукового пізнання.
27. Проблема істини у пізнанні.
28. Критерії і теорії істини.
29. Методи наукового пізнання: поняття і класифікація.

Тема 4. Аксиологія та антропологія, соціальна філософія

30. Аксиологія як вчення про цінності.
31. Структура ціннісних ієрархій.
32. Антропологія як філософське вчення про людину.
33. Філософське осмислення проблеми походження людини.
34. Людина як складна синтезована істота.
35. Біологічне і соціальне в людині.
36. Вчення про вітальне «Я», соціальне «Я», духовне «Я».

- 37.Поняття «людина», «індивід», «особа», «особистість», «індивідуальність».
- 38.Свобода людини та перспективи перебування людства на землі.
- 39.Соціальне буття як філософська проблема.
- 40.Співвідношення понять «природа» і «суспільство».
- 41.Духовний фактор суспільного буття.
- 42.Інформаційне суспільство.
- 43.Суспільство креативне.
- 44.Культура та цивілізація.
- 45.Проблема культури як діалогу культур.
- 46.Проблема глобалізації.

Тема 5. Стародавня філософія

- 47.Специфіка староіндійської філософії:
- 48.Веди, Брахмани, Упанішади.
- 49.Старокитайська філософія: даосизм і конфуціанство.
- 50.Антична філософія.
- 51.«Архе» як ключове поняття античної докласичної філософії.
- 52.Провідні школи та мислителі античної класики: софісти і Сократ, Платон, Аристотель.
- 53.Елліністична філософія: епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм, неоплатонізм.

Тема 6. Середньовічна філософія

- 54.Загальна характеристика середньовічної філософії.
- 55.Креаціонізм, геоцентризм.
- 56.Християнські апологети.
- 57.Філософія патристики.
- 58.Схоластика, специфіка середньовічної містики.
- 59.Проблема універсалій.
- 60.Номіналісти.
- 61.Реалісти.
- 62.Схоластика та геоцентризм.
- 63.Доля і наперед визначеність.
- 64.Тринітаризм та антитринітаризм.
- 65.Апофатика та катафатика.
- 66.Цезаропапізм та папоцезаризм.

Тема 7. Філософія Відродження

- 67.Ренесанс, поняття гуманізму, антропоцентризму, геліоцентризму, пантеїзму.
- 68.Н. Кузанський, Н. Коперник, Дж. Бруно як теоретики геліоцентризму.
- 69.Поразка схоластики. Франциск з Асизу.
- 70.Інквізиція і людинолюбство.
- 71.Основні ідеї Реформації.
- 72.М. Лютер, Ж. Кальвін.
- 73.Реформація, національна церква, секуляризація суспільства від церкви.

Тема 8. Філософія Нового часу

- 74. Проблема методу у філософії Нового часу.
- 75. Ф. Бекон і емпіризм.
- 76. Р. Декарт і раціоналізм.
- 77. Індукція та дедукція.
- 78. Ідея субстанції у філософії Нового часу.
- 79. Вчення монізму, дуалізму і плюралізму.
- 80. Філософія Просвітництва.

Тема 9. Німецька класична філософія

- 76. Німецька класична філософія як вершина класичної філософії.
- 77. Філософська теорія І.Канта.
- 78. Загальні засади філософських учень Й.Фіхте.
- 79. Філософська система ідеалістичної діалектики Г. Гегеля.
- 80. Матеріалістичні засади філософії Л. Фейербаха.

Тема 10. Марксизм, позитивізм

- 81. Марксизм, комунізм, соціалізм.
- 82. Теоретична та праксеологічна сторона марксизму.
- 83. Позитивізм як вчення про обмеженість людського розуму і практичну спрямованість філософії.
- 84. Неокантіанство та неогегеліанство.

Тема 11. Філософія життя, фрейдизм, екзистенціалізм, філософські проблеми ХХ століття

- 85. «Філософія життя» як напрямок у філософії сучасності.
- 86. Волюнтаристські ідеї Ф. Ніцше.
- 87. Екзистенціалізм.
- 88. Філософське осмислення психоаналітичних ідей З. Фрейда.
- 89. Постмодернізм як найяскравіше вираження тенденцій європейської постнекласичної філософії.

Тема 12. Українська філософія, актуальні проблеми української філософії

- 90. Ментальна специфіка, структура та особливості української філософії.
- 91. Провідні ідеї філософії доби Русі.
- 92. Острозька та Києво-Могилянська академії у розвитку української філософії.
- 93. Г. Сковорода.
- 94. Філософія української національної ідеї, органіцизм.
- 95. Проблеми української філософії ХХ століття.
- 96. Філософія в радянській Україні.
- 97. Філософія в незалежній Україні.
- 98. Філософські основи українського державотворення.